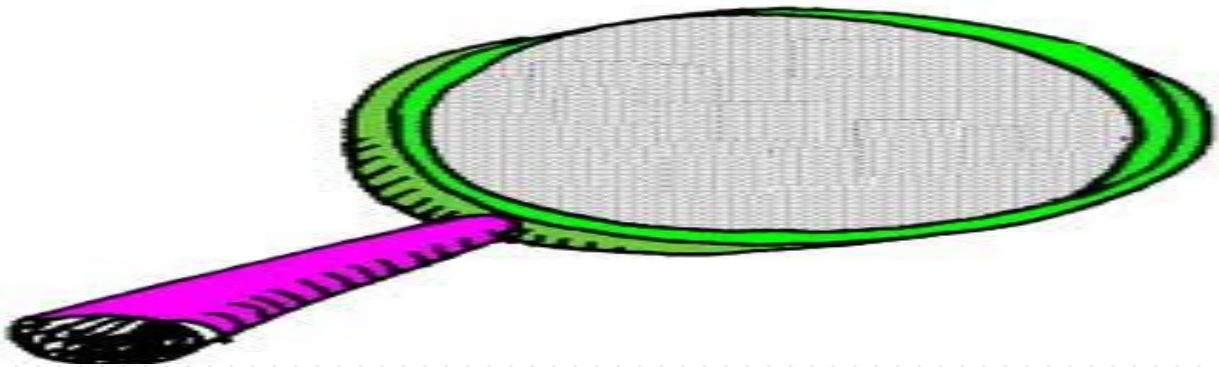

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ 1

GELİR-GİDER TAHAKKUKLARI

ENGİN MALAY

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I

1 MALİ TABLOLAR

- 1.1 Bilanço
- 1.2 Gelir Tablosu

BÖLÜM II

2 TAHAKKUK ve DÖNEMSELLİK ESASI

- 2.1 Tahakkuk Esası
- 2.2 Dönemsellik Esası

BÖLÜM III

3 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER

- 3.1 Gelecek Aylara Ait Giderler 18
 - 3.1.1 Gelecek Aylara Ait Giderler 180
 - 3.1.2 Gelecek Aylara Ait Giderler Muhasebe Kayıt Örnekleri
- 3.2.1 Gelir Tahakkukları 181
- 3.2.2 Gelir Tahakkukları Muhasebe Kayıt Örneği

BÖLÜM IV

4 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI

- 4.1 Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları 28
 - 4.1.1 Gelecek Yıllara Ait Giderler 280
 - 4.1.2 Gelecek Yıllara Ait Giderler Muhasebe Kayıt Örnekleri
- 4.2.1 Gelir Tahakkukları 281
- 4.2.2 Gelir tahakkukları Muhasebe Kayıt Örnekleri

BÖLÜM V

5 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

- 5.1 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları 38
 - 5.1.1 Gelecek Aylara Ait Gelirler 380
 - 5.1.2 Gelecek Aylara Ait Gelirler Muhasebe Kayıt Örnekleri
- 5.2.1 Gider Tahakkukları 381
- 5.2.2 Gider Tahakkukları Muhasebe Kayıt Örnekleri

BÖLÜM VI

6 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

- 6.1 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları
 - 6.1.1 Gelecek Yıllara Ait Gelirler 480
 - 6.1.2 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Muhasebe Kayıt Örnekleri
- 6.2.1 Gider Tahakkukları 481
- 6.2.2 Gider Tahakkukları Muhasebe Kayıt Örnekleri

BÖLÜM I

1 Mali Tablolar

Mali tabloları kısaca şöyle tanımlayabiliriz: Şirketlerin dönemsel faaliyetleri sonucu hazırlamak zorunda olduğu ve şirketin performansını gösteren standartlaştırılmış muhasebe sonuçlarıdır.

Mali tablolar aşağıdaki tablolardan oluşur

Temel Mali Tablolar

- 1- Bilanço
 - 2- Gelir Tablosu
- Ek Mali Tablolar

- 1-Satışların Maliyeti Tablosu
- 2-Net İşletme Sermayesi Değişim Tablosu
- 3-Fon akım Tablosu
- 4-Nakit Akım Tablosu
- 5-Kar Dağıtım Tablosu
- 6-Özkaynaklar Değişim Tablosu

Bu tablolardan, bilanço ve gelir tablosu dipnotları ve ekleri ile birlikte temel mali tabloları, diğerleri ise ek mali tabloları oluşturur.

Burada, yukarıda sayılan tablolardan ilk iki tanesine değinilecektir.

1.1 Bilanço

Bilanço, bir işletmenin belli bir tarihte sahip olduğu varlıklar ile, bu varlıkların sağladığı kaynakları gösteren mali tablodur.

Bilançolar, işletmelerin hareketlerinin işlendiği, işlendikçe de değişen çizelgelerdir. Bilançoları, işletmelerin belli bir zamandaki mali durumunu gösteren fotoğraf olarak da düşünebiliriz.

Bilançolarda iki kısım vardır. Bunlar; şirketlerin sahip olduğu tüm "Varlıklar ve Hakkettikleri Tutarlar"ın kaydedildiği Aktifler kısmı (bilançonun sol tarafı) ile, şirketlerin sağlamış oldukları "Kaynaklar"ın kaydedildiği Pasifler kısmıdır

(bilançonun sağ tarafı). İşletmenin alacakları bilançonun aktif kısmında yer alırken; borçları pasif kısmına kaydedilmektedir.

Varlıklar (Aktifler) = Borçlar + Öz Sermaye

Tekdüzen Hesap Planı bilanço hesaplarını beş grupta toplamıştır.

Dönen / Cari Varlıklar,
Duran / Cari olmayan Varlıklar,
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar,
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar,
Öz Kaynaklar.

1.2 Gelir Tablosu

Gelir tablosu; işletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde üstlendiği tüm maliyet ve giderlerini ve bunların sonucunda işletmenin sağladığı dönem net kârını ya da dönem net zararını gösteren tablodur.

Gelir - Gider Tabloları şirket ortaklarına, şirket yöneticilerine, yatırımcılara ve finans kuruluşlarına; işletmenin kârını, kârlılık oranını, gelişiminin değerlendirilmesini yapma imkanı sunmasının yanı sıra, önceden tahmin edilen amaçlara ulaşabilirliğini ve yönetimin başarısını ortaya koyması açısından da önemlidir. Ayrıca, ileriye dönük izlenecek yol haritasında; yatırım, üretim, pazarlama, personel, finansman ve diğer konulardaki stratejilerinin belirlenmesi ve işletmenin pozitif ve negatif yönlerinin belirlenmesi gibi birçok konuda olanaklar sağlamaktadır.

Tabloların bu olanakları sağlayabilmesi için; içerdiği bilgilerin analiz yapmaya uygun biçimde, anlaşılabilir, güvenilir, tam, tarafsız, zamanlı ve karşılaştırılabilir olması gerekmektedir.

Bilanço ve gelir-gider tabloları düzenlenirken muhasabe açısından en çok dikkat edilmesi gereken husus, mali tabloların hazırlandığı tarihte şirketlerin durumunu en doğru şekilde yansıtması gereğidir.

BÖLÜM II

2 DÖNEMSELLİK ve TAHAKKUK İLKESİ

Ticari kazancın tespiti sırasında iki ana unsur bulunmaktadır. Bunlardan biri tahakkuk esası, diğeri dönemsellik esasıdır.

2.1 Tahakkuk Esası:

Tahakkuk esasında önemli olan kazancın doğmuş olmasıdır. Vergi idaresi de işletmenin hasılatları sonucunda paranın tahsil edilip edilmediğini dikkate almamaktadır. Yani verginin doğması için kazancın tahakkuk etmiş olması yeterlidir.

Bu kural giderler açısından da aynıdır. Giderler için de esas olan tahakkuktur. Tahakkuktan kasıt, hasılat veya giderin içerik ve tutar olarak kesinleşmesidir.

Vergi Usul Kanunu'nun; "Aktif Geçici Hesap Kıymetleri" başlıklı 283'üncü maddesi; "Gelecek bir hesap dönemine ait olarak peşin ödenen giderler ile cari hesap dönemine ait olup da henüz tahsil edilmemiş olan hasılat, mukayyet değerleri üzerinden aktifleştirilmek suretiyle değerlendirilir." der ve devam eder.

Ticari bir gelir ya da giderin esas itibariyle tahakkuk ettiğinden söz edilebilmesi için, miktar olarak hesaplanabilmesi, gelire hak kazanılması ya da borç altına girilmesi gerekmektedir.

Bu esasa göre belirlenen gelir ve giderlerin yalnızca cari döneme ait olan kısmı, aynı döneme ilişkin ticari kazancın hesabında gelir ya da gider olarak kayıt altına alınır. Başka bir anlatımla, gelir ya da giderlerin ilgili cari döneme ait olan kısımları gelir ya da gider yazılır, geri kalan kısmı ise gelecek yıl gelirleri ya da gelecek yıl giderleri olarak kayıt altına alınır.

Yukarıda belirttiğimiz, ödeme yapılıp yapılmaması hususunu; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun; "Primlerin Ödenmesi" başlıklı 88'inci maddesinde; "...87'nci maddenin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentlerinde

belirtilen yükümlüler, her aya ait primleri ilgili ayı takip eden ayın sonuna kadar Kuruma öderler.

Kuruma fiilen ödenmeyen prim tutarları, gelir vergisi ve kurumlar

vergisini uygulamasında gider yazılamaz." der ve devam eder.

Maddenin bu hükmünü şöyle açıklanabilir:

İşverenler, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını

ücretlerinden kesmeye ve kendisine ait prim tutarlarını da bu miktara ekleyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar kuruma ödemekle mükellef olup, SGK'ya ödenmeyen primlerin, gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında gider olarak kayıt altına alamayacaklarını hüküm altına almıştır.

Söz konusu hükümlere göre, SGK priminin gider olarak dikkate alınabilmesi için, bu primlerin Sosyal Güvenlik Kurumu'na fiilen ödenmiş olması koşulu aranmaktadır. Bu nedenle, sigorta primlerinin, dönemine ve ait olduğu yıla bakılmaksızın fiilen ödendiği tarihte gider yazılması gerekmektedir. Ancak 5510 sayılı kanunun 88'inci maddesi gereğince; "Her aya ait primleri ilgili ayı takip eden ayın sonuna kadar" cümlesi hükmünden, aralık ayına ait olan sigorta primlerinin ertesi yılın ocak ayı içerisinde ödenmesi durumunda bu primlerin aralık ayının gideri olarak dikkate alınabilecek olmasını mümkün kılmaktadır.

Gelecek aylara ve gelecek yıllar ait giderler 12 ay esasına tabiidir.

2.2 Dönemsellik Esası:

Dönemsellik esası, işletmenin sürekli olması nedeniyle sınırsız kabul edilen ömrünün, belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasını anlatmaktadır.

Vergi Usul Kanunu'nun "Hesap Dönemi" başlıklı 174'üncü maddesi; " Defterler hesap dönemi itibariyle tutulur. Kayıtlar her hesap dönemi sonunda kapatılır ve dönem başında yeniden açılır.

Şu kadar ki, takvim yılı dönemi faaliyet ve muamelelerinin mahiyetine uygun bulunmayanlar için, bunların müracaatı üzerine Maliye Bakanlığı 12'şer aylık özel hesap dönemleri belli edebilir.

Yeniden işe başlama veya işi bırakma hallerinde, hesap dönemi içinde bir yıldan eksik olan faaliyet süresi, hesap dönemi sayılır.

Bu maddeye göre özel hesap dönemi tayin edilenlerin ticari ve zirai kazançları, hesap dönemlerinin kapandığı takvim yılı kazancı sayılır." hükmü bulunmaktadır.

Bu açıklama ve madde hükmünden sonra dönemsellik esası; her dönem faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak tespit edilmesini, gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre kayıt altına alınmasını, hasılat, gelir ve kârların aynı döneme ait gider ve maliyetlerle karşılaştırılmasını gerektirir.

BÖLÜM III

3 GELİR GİDER TAHAKKUKLARI

3.1 Gelecek Aylara Ait Giderler 18

Tek düzen hesap planında göre 18'li hesap gurubu, içinde bulunulan cari dönemde meydana gelen, ancak gelecek dönemlere ait olan giderler ile faaliyet dönemine ait olup da kesin borç kaydı gelecek dönemde yapılacak gelirlerden oluşur.

3.1.1 Gelecek Aylara Ait Giderler 180

Bu hesap, peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken, gelecek döneme ait giderlerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Gelecek aylarda ilgili gider ve maliyet hesaplarına borç kaydedilecek peşin olarak ödenen giderler, bu hesabın borcuna kaydedilir. Gelecek aylarda bu hesaba alacak verilme suretiyle ilgili gider hesabına aktarılır.

Gelecek aylara ait olup peşin olarak önceden ödenen giderlerin ilgili hesaplarda gösterilmesi; Tek Düzen Hesap Planında "180 Gelecek Aylara Ait Giderler" hesabı kullanılarak muhasebeleştirilir.

Gelecek aylara ait yüklenen KDV'ler; giderin yapıldığı dönemde indirim konusu yapılır.

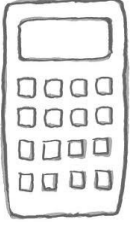
Gelecek ay giderleri içinde en belirginleri olarak; Kira Giderlerini, Sigorta Giderlerini, Kır-tasiye Giderlerini sayabiliriz.

Kira giderleri ay bazında, sigorta giderleri gün bazında dikkate alınmalıdır.

3.1.2 Gelecek Aylara Ait Giderler Muhasebe Kayıt Örnekleri

Örnek 1:

İşletme kullandığı iş yeri için eylül-ekim-kasım aylarına ait olmak üzere net 1.500 TL kira ödediğini varsayalım.

Hesaplama:

Eylül-ekim-kasım ayları için 1.500 TL net ödendiğine göre, önce bu tutarın brütleştirilmesi gerekir.

$1.500 / 0,80 = 1.875$ TL brüt tutar bulunur.

3. Dönem, eylül ayı için : 625 TL

4. Dönem, ekim-kasım için : 1.250 TL

Toplam : 1.875 TL

Muhasebe Kaydı

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	625	oo		
Eylül Ayı Kira Bedeli				
180 GELECEK AYALAR AİT GİD.	1.250	oo		
Peşin Ödenen Ekim-Kasım Aları Kira Bedeli				
100 KASA HESABI			1.500	oo
Nakden Ödenen				
360 ÖDEN. VERG. VER. FON.			375	oo

3.2.1 Gelir Tahakkukları 181

Üçüncü kişilerden tahsili ya da ilgililerin hesabına kesin borç kaydının, hesap döneminden sonra yapılacak gelirlerin, içinde bulunulan cari döneme ait olan kısımlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

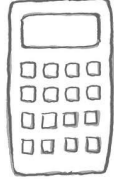
Dönem sonlarında, döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar ilgili hasılat ve gelir hesapları karşılığında bu hesaba borç kaydedilir. Sonraki dönemde, alacakların kesinleşmesiyle hesaptaki tutarlar bu hesabın alacağına karşılık ilgili hesapların borcuna geçirilerek kapatılır.

3.2.2 Gelir Tahakkukları Muhasebe kayıt Örnekleri**Örnek 2:**

A İşletmesinin 1/11/20X0 tarihinde % 15 faiz oranlı ve 01/11/20X0-31/10/20X1 dönemli 10.000 TL tutarında devlet tahvili satın aldığı ve buna ilişkin alış kayıtlarının yapıldığını varsayalım. Bu durumda dönem sonunda aşağıdaki kayıtlar yapılır.

Hesaplama:

Verilen tarihlerden; 20X0 yılı için 61 gün, 20X1 yılı içinse 304 gün üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

Buna göre;

Cari dönem için : 10.000 X 61gün X 15 / 36.500= 417,81 TL
Gelecek yıl için : 10.000 X 304gün X 15/ 36.500 = 2.082,19 TL

Muhasebe Kaydı

...../...../.....		
181 GELİR TAHAKKUKLARI HES. D.Tahvil D.Sonu Faiz Kaydı	417,81	
642 FAİZ GELİRLERİ D.Tahvil D.Sonu Faizi		417,81
...../...../.....		

31/12/20X0 tarihinde VUK Md. 279 uyarınca değerlendirme işlemi için ;

...../...../.....		
112 KAMU KESİM TAHVİL SENET Dönem Sonu Değerleme İşlemi	417,81	
181 GELİR TAHAKKUKLARI D.Sonu İlgili Hes.Nakil		417,81
...../...../.....		

Değerlemeye ilişkin kayıtlar devlet tahvillerinin borsa rayici olmaması nedeniyle iktisap tarihi ile değerlendirme günü arasındaki süreye isabet eden getirinin hesaplanması yöntemiyle yapılmıştır.

Kayıt örneğinde 642 no.lu hesaba kaydedilen tutarlar dönem sonunda 690 no.lu hesaba aktarılır.

Değerlemeye ilişkin olarak hesaplanan faiz tutarı VUK değerlendirme hükmü uyarınca hesaplanmıştır.

BÖLÜM IV

4 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI

4.1 Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları 28

Bu grup, içinde bulunan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek yıllara ait olan giderler ile faaliyet dönemine ait olup da ileriki yıllarda tahsil edilebilecek gelirlerden oluşur. Bu grup hesapları aşağıda gösterilmiştir.

4.1.1 Gelecek Yıllara Ait Giderler 280

Bu hesap, peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken, gelecek yıllara ait giderleri izlemek için kullanılır.

İşleyişi :

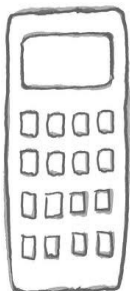
Gelecek yıllarla ilgili gider ve maliyet hesaplarına borç kaydedilecek olan peşin ödenen giderler bu hesabın borcuna kaydedilir. İlgili hesap dönemlerinde bu hesabın alacağı karşılığında dönen varlıklardaki "Gelecek Aylara Ait Giderler" hesabına gerekli aktarmalar yapılır.

4.1.2 Gelecek Yıllara Ait Giderler Muhasebe Kayıt Örnekleri

Örnek 3:

ZZ İşletmesi, 130 cilt faturayı 3/06/2010 tarihinde bastırılmış ve bunun içinde KDV hariç 1.300 TL tutarında faturayı teslim almıştır. ZZ İşletmesi bu faturaya karşılık hiç bir ödeme yapmamıştır. Söz konusu firma, her ay yaklaşık 10 cilt fatura tükettiğini varsayalım.

Hesaplama:

2.Dönem için	: 1.300 / 130 X 10 adet	=	100 TL
3.Dönem için	: 1.300 / 130 X 30 adet	=	300 TL
4.Dönem için	: 1.300 / 130 X 30 adet	=	300 TL
Gelecek yıl için	: 1.300 / 130 X 60 adet	=	<u>600 TL</u>
Toplam			1.300 TL

Muhasebe Kaydı

...../...../.....					
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		100	oo		
2.Dönem Kırtasiye Giderleri					
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER		600	oo		
3.Dönem Kırtasiye Giderleri	300,00				
4.Dönem Kırtasiye Giderleri	300,00				
280 GELECEK YILLARA AİT GİD.		600	oo		
Gelecek Yıl Kırtasiye Giderleri					
191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		234	oo		
Ekim Ayı İnd. KDV					
	320 SATICILAR HESABI			1.534	oo
	(TT) Ofset Matbaa				
...../...../.....					

Bu örnek, geçici vergi dönemleri düşünülerek yapılmıştır. 2-3-4. geçici vergi dönemlerine isabet edecek tahmini giderler hesaplanarak; 2.Döneme 100 TL, 3. Döneme 300 TL, 4.Döneme de 300 TL olmak üzere cari dönemde kullanılması muhtemel faturaların dönemlerine isabet edecek tutarları, toplam maliyetten çıkartılarak geri kalan meblağ, gelecek yıl giderlerine kaydı yapılmıştır.

Reel maliyet yıl sonu envanterinde belirlenecek olup, örnekte hesaplandığı şekilde gerçekleştiğini varsayalım.

3. Dönem geldiğinde; "180 Gelecek Aylara Ait Giderler" hesabında bulunan 300 TL, 770'lere yani Kırtasiye Giderlerine aşağıdaki şekilde kaydı yapılır.

Yıl sonunda, 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler, 180 Gelecek Aylara Ait Giderler hüviyetine büründüğünden bu hesaba borç, 280 hesaba alacak yazılır.

Muhasebe Kaydı

...../...../.....					
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		300	oo		
Kırtasiye Giderleri					
	180 GEL.AYALAR AİT GİD.			300	oo
	İlgili Hesaba Nakil				
...../...../.....					

4.2.1 Gelir Tahakkukları 281

Üçüncü kişilerden tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı bir yıl veya daha sonraki yıllarda yapılacak gelirlerin içinde bulunulan döneme ait olan kısımlarının, ilgili gelir hesabı karşılığında borç kaydedileceği hesaptır.

İşleyişi :

Dönem sonlarında, döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar ilgili hasılat ve gelir hesapları karşılığında bu hesaba borç kaydedilir. Sonraki yıllarda alacakların kesinleşmesiyle hesaptaki tutarlar bu hesabın alacağına karşılık, üçüncü kişi hesaplarının borcuna geçirilerek kapatılır.

4.2.2 Gelir Tahakkukları Muhasebe Kayıt Örnekleri

Örnek 4:

Örnek 2’de konu edilen; A İşletmesi 1 Kasım 2010 tarihinde % 15 faiz oranlı ve 01/11/20X0-31/10/20X1 dönemli 10.000 TL tutarında devlet tahvili satın alındığı ve buna ilişkin alış kayıtlarının yapıldığını varsayarak; 181 Gelir tahakkukları kısmınının muhasebe örneğini yazmıştık. Bu bölümde bu örneğe dayanarak, 281 Gelir Tahakkuk hesabı örneğine yer vereceğiz.

Hesaplama:

Verilen tarihlerden; 20X0 yılı için 61 gün, 20X1 yılı içinse 304 gün hesabı elde edilir.

Buna göre;

Cari dönem için : $10.000 \times 61\text{gün} \times \%15 / 36.500 = 417,81 \text{ TL}$ Gelecek yıl için : $10.000 \times 304\text{gün} \times \%15 / 36.500 = 2.082,19 \text{ TL}$

Muhasebe Kaydı

Cari dönem kaydı daha önce yapıldığı için burada ihmal edilmiştir. Bu örnekte, gelecek yıl için hesaplanan 304 günlük faiz tutarı olan, 2.082,19 TL’nin kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır.

...../...../.....					
281	GELİR TAHAKKUKLARI HES.	2.082	19		
	D.Tahvili D.Sonu Faiz Kaydı				
	642 FAİZ GELİRLERİ			2.082	19
	D.Tahv.D.Sonu Faizi				
...../...../.....					

Ayrıca, 31/10/20X1 tarihinde VUK Md 279 uyarınca değerlendirme işlemi yapılacaktır. (bakınız Örnek 3) Bu değerlendirme işlemi yapılırken; Örnek 3’te

olduğu gibi, değerlemeye ilişkin kayıtlar devlet tahvillerinin borsa rayici olmaması nedeniyle iktisap tarihi ile değerlendirme günü arasındaki süreye isabet eden getirinin hesaplanması yöntemiyle yapılmalıdır.

Kayıt örneğinde 642 Faiz Gelirlerine kaydedilen tutarlar dönem sonunda 690 no.lu hesaba aktarılır.

Değerlemeye ilişkin olarak hesaplanan faiz tutarı VUK değerlendirme hükmü uyarınca hesaplanmıştır.

BÖLÜM V

5 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

5.1 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları 38

Bu grup, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ait gelirler ile faaliyet dönemine ait olup ödenmesi gelecek aylarda yapılacak giderlerden oluşur.

5.1.1 Gelecek Aylara Ait Gelirler 380

Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirlerin bir yıldan kısa süreye ait kısımlarının izlendiği hesaptır.

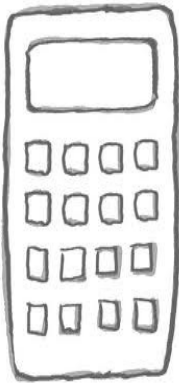
İşleyişi :

Peşin tahsil olunan gelirler bu hesabın alacağına kaydedilir. Ait olduğu dönemde ilgili gelir hesaplarına devredilir.

5.1.2 Gelecek Aylara Ait Gelirler Muhasebe Kayıt Örnekleri

Örnek 5:

AA Bilgi işlem firması, ürettiği endüstriyel bir bilgisayar programını WW İletişim A.Ş'ye sattıktan sonra, müşteri ile yıllık bakım hizmeti ile versiyon yükseltme sözleşmesini, 1/12/ 20X0 tarihinde imzalamış ve buna karşılık 12.000 TL + KDV fatura düzenlenmiştir. Söz konusu fatura tutarı firmanın banka yolu ile hesaplara geçmiştir.

Hesaplama:

Toplam 12.000 + KDV= 14.160 TL fatura düzenlenmiştir. Bu hizmet sözleşmesi 12 ay süre için düzenlediğine göre; 2.160 TL KDV ilgili dönemde; 391 Hesaplanan KDV hesabına kaydedilir. Geriye kalan hizmet tutarı, 12.000 TL/12 Ay= 1.000 TL her aya isabet eden hizmet karşılığını hesaplamış oluruz.

Cari dönem Aralık ayı için : 1.000 TL

Gelecek aylar için : 11.000 TL

Toplam : 12.000 TL

Muhasebe Kaydı

...../...../.....							
102	BANKALAR HESABI			14.160	oo		
	ZC Bankası						
		600	YURT İÇİ SATIŞLAR HES.			1.000	oo
			Hizmet Gelirleri				
		380	GELECEK AYLARA AİT G.			11.000	oo
			Gelecek Aylara Ait G.				
		391	HESAPLANAN KDV			2.160	oo
...../...../.....							

Gelecek yıl, 1.geçici vergi döneminde 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler
1'inci Geçici Vergi Dönemi için : 3.000 TL,
2'nci Geçici Vergi Dönemi için : 3.000 TL,
3'üncü Geçici Vergi Dönemi için : 3.000 TL,
4'üncü Geçici Vergi Dönemi için : 2.000 TL Yurt İçi Satışlar hesaplarına kaydedilir. Böylece yılsonunda 380 Hesap sıfırlanmış olur.

1-2-3'üncü Geçici Vergi Dönemlerinin hepsinde ve ayrı ayrı olmak üzere aşağıdaki kayıt yapılır.

...../...../.....							
380	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER			3.000	oo		
	İlgili Hes.Devir		3.000				
		600	YURTIÇİ SATIŞLAR			3.000	oo
			Hizmet Gelirleri				
...../...../.....							

4'üncü Geçici Vergi Döneminde, aşağıdaki kayıt yapılır.

...../...../.....							
380	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER			2.000	oo		
	İlgili Hes.Devir		2.000				
		600	YURTIÇİ SATIŞLAR			2.000	oo
			Hizmet Gelirleri				
...../...../.....							

5.2.1 Gider Tahakkukları 381

Gelecek aylarda ödemesi yapılacak ve kesinlikle belgeye dayalı gider tahakkuklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yapılan **tahakkuklar** ilgili gider ve zarar hesaplarına borç, bu hesaba alacak kaydedilir. Yapılan **ödemeler** ise borç kaydedilir.

5.2.2 Gider Tahakkukları Muhasebe Kayıt Örnekleri**Örnek 6:**

ME Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş.'nin istihdam ettiği 26 kişilik personeline ait **aralık ayı** ücret ödemelerinin toplamı, 25.689 TL' dir.

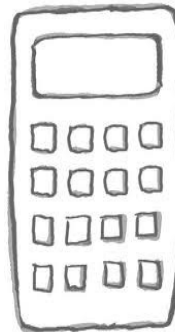
İşveren payı 5.523,14 TL'dir. Ücretlerden tevkif edilen gelir vergisi 3.275,35 TL, damga vergisi 169,55 TL'dir. Ayrıca personel Asgari Geçim indirimini 1.777,34 TL'dir. Ödenecek sosyal güvenlik primi, işsizlik sigortası primi dahil 9.376,49 TL'dir.

(Not: örnekte verilen tüm rakamlar tahminidir.)

Hesaplama:

Personel ücretleri :25.689,00 TL,
İşveren payı : 5.523,14 TL,
Toplam :31.212,14 TL

Gelir Vergisi : 3.275,35 TL
Damga Vergisi : 169,55 TL
Toplam : 3.444,90 TL

Verilen örneğe göre aşağıdaki kayıt yapılır.

Muhasebe Kaydı

...../...../.....					
770	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		31.212	14	
	Personel Ücretleri+İşveren Payı				
136	DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR		1.777	34	
	Asgari Geçim İndirimi				
		360	ÖDENECEK VER.VE FONL. Gelir Ver.+Damga Ver.		3.444 90
		361	ÖDENECEK SOS.GÜVENL. Hizmet Gelirleri		9.376 49
		381	GİDER TAHAKKULARI Aralık Ücret Tahakkuku		20.168 9
...../...../.....					

Yukarıda tahakkuk yapılan giderlerin ödemesi yapılırken 380 hesap borçlandırılarak kapatılır.

Bunun için aşağıdaki kayıt yapılır.

...../...../.....					
381	GİDER TAHAKKUKLARI		20.168	9	
	İlgili Hes.Devir				
			3.000		
		102	BANKALAR HESABI Per.Ücretlerinin Ödenmesi		20.168 9
...../...../.....					

BÖLÜM VI

6 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

6.1 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları 48

Bilançonun çıkartıldığı yıldan sonraki bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirler ile faaliyet dönemine ait olup gelecek yıl bilanço dönemlerinde ödenecek giderlerden oluşmaktadır.

6.1.1 Gelecek Yıllara Ait Gelirler 480

Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan ve fakat bir yıldan daha uzun süreye ait gelirlerin izlendiği hesaptır.

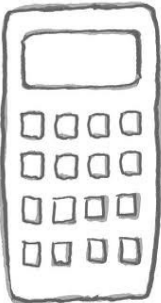
İşleyişi :

Peşin tahsil olunan gelirler bu hesabın alacağına kaydedilir. Kısa vadeye dönüşen gelirler bu hesabın borcu karşılığı; 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler hesabına aktarılır.

6.1.2 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının Muhasebe Kayıt Örnekleri

Örnek 7:

EX Danışmanlık A.Ş.'ti; yeni yılda başlamak üzere dört yıl süre ile çeşitli illerde yapacağı pazar araştırması ve danışmanlığı sözleşmesi karşılığında 120.000 +KDV fatura düzenlemiştir. Hizmeti alan firma, 20.000 TL ve KDV karşılığı olan 21.600 TL' yi bankaya yatırmıştır. Bakiye tutar için 4 adet 25.000 TL'lik banka çeki düzenlemiştir.

Hesaplama:

120.000X%18 KDV	: 21.600 TL
Peşin ödenen	: 20.000 TL
Toplam nakit	: 41.600 TL
4 Adet çek toplamı	:100.000 TL
Genel Toplam	:141.600 TL

Muhasebe Kaydı

...../...../.....					
102	BANKALAR HESABI		41.600	oo	
	Gelen Havale				
101	ALINAN ÇEKLER		100.000	oo	
	Alınan 4 Adet Çek				
		391	HESAPLANAN KDV		21.600
			Hesaplanan KDV		0
		480	GEL.YILLARA AİT G.		120.000
...../...../.....					

Yıl sonunda, bir sonraki yıla ait hizmeti tutarı olan, 30.000 TL, 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler hesabına borç kaydedilir. Bu tutar karşılığı da 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler hesabına alacak kaydedilir.

İlgili yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde yapılır.

...../...../.....					
480	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER		30.000	oo	
	İlgili Hes.Devir		30.000		
		380	GELECEK AYLARA AİT G.		30.000
			İlgili Hes.Devir		oo
...../...../.....					

6.2.1 Gider Tahakkukları 481

Gelecek aylarda ödemesi yapılacak ve kesinlikle belgeye dayalı gider tahakkuklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yapılan **tahakkuklar** ilgili gider ve zarar hesaplarına borç, bu hesaba alacak kaydedilir. Yapılan **ödemeler** ise borç kaydedilir.

6.2.2 Gider Tahakkukları Muhasebe Kayıt Örnekleri

Örnek 8:

HF Gıda Toptan Paz. Ltd. Şti. bir depoyu 1/10/20X0 itibarıyla, yıllık 500.000 TL'den olmak üzere 3 yıllığına kiralamıştır.

Sözleşmede kira bedeli net olup her kira başlangıç yılında peşin ödenecektir.

Hesaplama:

Sözleşme gereği belirlenmiş 500.000 TL net kiranın brüt tutarı hesaplanması şu şekildedir.

$500.000/0,80 = 625.000$ TL olarak hesaplanır.

Buna göre, yıllık 125.000 TL kira stopajı hesaplanmıştır.

Kira 1/10/20X0 tarihinde başlayacağı için ilk üç ayı cari döneme, sonraki dokuz ayı gelecek aylara ait giderlere, geriye kalan iki yıl ise gider tahakkuklarında izlenir.

Muhasebe Kaydı

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		156.250	oo		
10-11-12/2010 Kirası		156.250		oo	
180 GELECEK AYLARA AİT GİD.					
1-9/2011 Kirası		468.750	468.750	oo	
	102 BANKLAR HESABI				500.000 oo
	Kira Ödemesi				
	360 ÖDEN. VERGİ VE FONLAR				125.000 oo
	481 GİDER TAHAKKUKLARI				1.250.000 oo
	2012 Yılı Kiraları 625.000				
	2013 Yılı Kiraları 625.000				

20X1 Yılı sonunda, 481 Gider Tahakkuklarında yer alan 20X2 Kira Giderlerinin vadesi bir yıldan az olması nedeniyle, 381 Gider tahakkukları hesabına çekilir.

Buna ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

481 GİDER TAHAKKUKLARI		468.750	oo		
İlgili Hesaba Devir		468.750			
	381 GİDER TAHAKKUKLARI				468.750 oo
	İlgili Hes. Devir				